

Mela tänään

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiakaslehti

2 • 2023

Sukupolvenvaihdoksella vauhtia tilan kehittämiseen

Tuomelan maitotilan nuori isäntä Aatu istuu kuormaajan ohjaksissa. Ympäriällä Jukka (vasemmalla), Aatun isä Markku ja Markun kaksoisveli Martti Mäkelä.

TEKSTI: MINNA GARDEMEISTER
KUVA: MIKKO KÄKELÄ

Tuomelan maitotilaa Muurasjärvellä vetävät yhdessä nuori isäntä Aatu, Aatun isä Markku ja Markun kaksoisveli Martti Mäkelä. Karjalan evakkotaipaleen jälkeen asutustilalle asettuivat vuonna 1948 isoisa Nestori vaimonsa Hannan ja Kauko-pojan kanssa. Tänään tilaa pitää jo neljäs sukupolvi. Tuotantosuunta on luomumaito. Sivuelinkeinoja on ollut useita, kuten maaseudulla on tapana. Pitkään talvikaudet tehtiin sahaus- ja puunjalostustöitä. Viime vuosina koneurakointi, mökkivuokraus ja kylän hakelämälaitoksen osakkuus ovat tuoneet omat työnsä ja tulonsa.

Sukupolvenvaihdos tehtävä huolella

Tuomelan tilalla on tehty jo kolme hyvin onnistunutta sukupolvenvaihdosta. Vuodesta 1990 tilaa viljelivät Jukka, Martti ja Markku. Vuonna 2022 Aatu osti Jukan osuuden ja osan Martin ja Markun osuudesta, kun nuori isäntä oli halukas jatkamaan tilanpitoa. Sukupolvenvaihdos saatiin

tehtyä hyvän sään aikana.

– Vaihdos on tehtävä harkiten, huolella valmistautuen, niin että kaikki osapuolet ymmärtävät sekä kokonaisuuden että yksityiskohdat. Ennakkotyöt on tehtävä huolella ja siihen tarttee käyttää useita eri asiantuntijoita, ProAgriaa, vero- ja talusasiantuntijaa. Meillä asiat ovat hoituneet hyvin ja rahoituskin on järjestynyt, kun tilaa on hoidettu maltilla ja huolella, kertoo Martti.

– Tärkeintä kuitenkin on se, että asioista puhutaan paljon yhdessä. Ja että välit pidetään kunnossa, niihin voi kyllä jokainen vaikuttaa omalla käytöksellään, toteaa Markku.

– Eihän minulla hätää ole, aina voin soittaa isälle tai sedille ja pyytää apua. Eikä kaikkea tarvitse heti itse osata, hommat tehdään kuitenkin yhdessä, toteaa Aatu luottavaisesti.

Elämää helpottavat asiat

Erityisen tärkeäksi kaikki kokevat tilan talouden ymmärtämisen niin tuloslaskelman kuin taseenkin osalta. Elämää helpottaa, kun pitää yksityistalouden ja maatalouden tilit erillään, niin eivät mene rahat sekaisin. Myös tasapuolisuus kaikkia osapuolia kohtaan tulee olla, niin työnjaossa kuin tuloissakin.

Mäkelöillä on aina luotettu yhteistyöhön. Veljekset toteavat, että eivät olisi yksin uskaltaneet lähteä tilanpitoon, mutta kun kolmisin lähdettiin vuonna 1990 tilaa

pitämään vanhempien jälkeen, tuntui se helpommalta.

– Henkilösuhteet ratkaisee, oli kyseessä yritys tai maatila, tiivistää Martti.

– Perustana on luottamus, toistemme kunnioittaminen ja että asiat puhutaan selviksi, lisää Jukka.

– Perheiden omat asuintilat helpottavat arkea ja antavat yksityisyyttä. Vaikka kaikkea ei pysty heti järjestämään, mutta on kuitenkin sovittu aikataulut, toteaa Markku.

Tällä hetkellä yhteiseen maatalaan kuuluvat tuotantorakennukset, pellot ja koneet.

Vahva luottamus tulevaisuuteen

– On hienoa kokea, että nuori arvostaa meidän työtä ja haluaa lähteä jatkamaan. Pysy tila omassa suvussa, toteavat veljekset yhdestä suusta.

– Vastuuta ja vapautta annetaan, mutta ainahan se tuntuu hyvältä, kun neuvojakin vielä kysytään, toteaa Jukka.

Veljekset ovat voineet erikoistua halujensa ja taipumustensa mukaisesti, mikä on tuonut lisää toisen työn arvostamista ja entisestään lujittanut yhteistyötä.

– Ei tämä raskaalta tunnu, kun tiien, että saa ja voi ottaa vastuuta, ja on apujoukot lähellä. Isälle soitan, jos vaikeuksia tulee. Se on pitänyt, toteaa Aatu.

Ikäviäkin tarinoita sukupolvenvaihdoksista ja yhteisestä tilanpidosta toki on.

– Ei pidä siirtää omia pettymyksiä ja katkeruutta lapsille, vaan sellainen kierre

pittää pysäyttää. Antaa mahdollisuus ja kaikki tuki lähipiiristä jatkajalle, painottaa Jukka.

Tilaa kehitetään maltilla

Uusi osakas vie aina kehitystä eteenpäin. Aatun mieltä kutkuttaa navettainvestointi. Sillä olisi mahdollista tuplata karjamäärä. Yhdessä asiaa pohditaan ja huolella laskeetaan, tuleeko riittävästi liikevaihtoa, että investointi saataisiin maksettua.

– En minä hommia valkkaa, sitä tehdään mitä eteen tulee. Vähän siivellä tässä vielä mennään, ei oo yöunet menneet. Välit ovat hyvät ja sellaisena pidetään, summaa Aatu.

Tulevaisuus näyttää valoisaalta. Veljesten yhteensä 10 lapsesta Aatu jatkaa tilaa. Jukka on sukupolvenvaihdoksen jälkeen vapaa tilan töistä, mutta tulee auttelemaan tarpeen vaatiessa.

– Vapaus tilan töistä on ihana asia, ehtii talvella hiihtelemään, iloitsee Jukka.

Erityinen tunnelma

Syvä luottamus sekä lämmin ja rauhallinen tunnelma välittyi veljesten ja nuoren isännän jutustelusta. Yhdessä on paljon tehty ja koettu. Ja yhdessä tehden autetaan nuori isäntä alkuun. Ei ole kiirettä, otetaan se aika, minkä se vaatii. Asiat puhutaan auki, ne vaikeatkin, tämä välittyi Mäkelöiden pirtissä. Mikä lie perustana, sama rauha oli pihatossakin aistittavissa. •

Työvoimapula haastaa lomituspalvelut

Koko Suomea vaivaava työvoimapula näkyy myös maatalouslomituksessa. Varsinkin äkillisiin sijaisaputilanteisiin voi olla lähes mahdotonta löytää lomittajaa. Kaikkien vakinaisten lomittajien työvuorolistat ovat jo täyttyneet vuosilomavaruuksista ja ennalta tiedossa olevista sijaisvuista. Lain näkökulmasta sijaisapu ei mene vuosiloman edelle, eikä keneltäkään voi ilman suostumusta ottaa pois luvattua lomittajaa.

Lomitusyhteisöt tekevät kaikkensa, jotta jokainen sijaisapukin saataisiin hoidettua, mutta työvoimapu- lassa se ei aina onnistu. Jos lomitusyhteisö ei onnistu järjestämään lomitusta, maatalousyrittäjä voi ehdottaa henkilöä, joka voisi toimia tilapäisenä lomittajana. On myös hyvä muistaa, että sijaisavussa on tarveharkinta. Jos eläinten hoito voidaan järjestää yrityksen sisäisin järjestelyin, voidaan katsoa, että sijaisavun tarvetta ei ole.

Yrityksen kannattaa varautua hätätilanteisiin

Jokaisessa yrityksessä on hyvä olla suunnitellut hätätilanteiden varalle. Suunnitelmiin kuuluu myös, että sopii yritykselle luotettavan varahenkilön, joka tuntee tilan

sekä sen olosuhteet. Lomituksessa varahenkilö tarvitaan esimerkiksi yritystä koskevien päätösten tekemiseen sellaisessa tilanteessa, jossa yrittäjä ei tavoiteta loman aikana. Tilalla työskentelevä lomittaja ei voi toimia tällaisena varahenkilönä.

Yrityksessä kannattaa myös miettiä etukäteen, miten eläinten hoito järjestetään, jos sijaisavun tarve alkaa esimerkiksi viikonlopunäpäivä. Olisikin hyvä, että yrityksellä olisi varahenkilö, joka pystyy tilapäisesti tekemään myös kotieläinten hoitotyöt.

Mela ja lomitusyhteisöt miettivät keinoja lomittajatilanteen parantamiseksi

Melassa on perustettu neljä työryhmää, joissa mietitään keinoja

uusien lomittajien saamiseksi alalle. Samalla pohditaan, miten nykyiset ammattitaitoiset lomittajat eivät karkaisi muille aloille. Työryhmissä on mukana sekä maatalouslomittajia että lomitushallinnon henkilöstöä.

Aihetta käsitellään myös lomitusyhteisöiden yhteistoimintaryhmissä. Jos sinulla on ideoita siitä, miten lomittajatilannetta voisi parantaa, välitäthän omat ehdotuksesi esimerkiksi yhteistoimintaryhmälle. Meillä on Suomessa ainutlaatuinen lomitusjärjestelmä, joka auttaa maatalousyrittäjiä jaksamaan vaativassa ja huoltovarmuudenkin näkökulmasta tärkeässä työssään. Se ei toimi ilman eläinhoidon moniosaajia, maatalouslomittajia. •

Tuen tarpeessa? Tutustu työkyvyn tukipalveluiden muistilistaan!

Jos työkyky heikkenee syystä tai toisesta, voi tueksi saada erilaisia palveluja. Mela on nyt julkaissut maatalousyrittäjille muistilistan, johon on koottu erilaisia työkyvyn tuen palveluja.

– Jos sinulle sattuu esimerkiksi tapaturma tai joudut olemaan sairas- tai pidempään, voit katsoa esitteestä vinkkejä siihen, mitä asioita olisi hyvä ottaa huomioon, kertoo Paula Tikkanen, joka toimii Väliä viljelijästä -projektityöntekijänä ja työkyvykoordinaattorina.

Listaan on koottu, millaisia asioita työkyvyn heiketessä kannattaa huomioida ja missä vaiheissa. Listasta näet, millaisia tukitoimia esimerkiksi terveyden-

Ennaltaehkäisy ja varautuminen on tärkeää myös oman työkyvyn ylläpitämisessä, Paula Tikkanen painottaa.

Toimintamalli on sovellettu Kelan 30-60-90 -säännöstä ja Osatyökykyiset työssä -toimintakonseptista ensimmäistä kertaa maatalousyrittäjille. Palkansaajilla nämä ovat olleet vakiintunutta toimintaa jo pitkään.

Voit tilata työkyvyn tukipalvelujen muistilistan maksutta Melan nettisivuilta tai lukea sen pdf-muodossa. Saat halutessasi henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa Väliä viljelijästä -projektityöntekijöiltä. Projektityöntekijät toimivat myös työkyvykoordinaattoreina. •

[mela.fi](#) > [Julkaisut](#) > [Työturvallisuus- ja työhyvinvointiesitteet](#) > [Työkyvyn tukipalvelujen muistilista](#)

Melan vuosi 2022

Saat nyt tekstiviestin, kun lähetämme sinulle viestin asiointipalveluun

Palvelumme kehittyvät. Voimme nyt lähettää sinulle ilmoituksen aina, kun saat meiltä uuden viestin sähköiseen asiointipalveluumme. Saat ilmoituksen uudesta viestistä tekstiviestillä tai halutessasi sähköpostilla.

Jos meillä on matkapuhelinnumerosi, lähetämme ilmoituksen sinulle tekstiviestinä. Jos haluat ilmoituksen mieluummin sähköpostilla, voit muuttaa ilmoitusasetuksiasi asiointipalvelun kohdasta Omat tiedot > Ilmoitusvalinnat. Voit myös valita, että otat ilmoitukset vastaan sekä tekstiviestinä että sähköpostilla.

Tarkista yhteystietosi ja ota ilmoitukset käyttöön
Lähetämme ilmoituksen siihen puhelinnumeroon, joka on talletettu asiakastietoihisi. Tarkista asiointipalvelusta kohdasta

Saat ilmoituksen, kun

- vastaamme sinulle asiointipalvelussa lähettämäsi viestiin
- lähetämme sinulle asiointipalvelussa viestin Melassa vireillä olevaan asiaasi liittyen.

Omat tiedot, että puhelinnumerosi ja sähköpostiosoitteesi ovat ajan tasalla.

Jos et halua meiltä ilmoituksia uusista viesteistä, voit valita Omista tiedoista, ettet halua vastaanottaa ilmoituksia.

Etkö saanut ilmoitusta?

Jos et saanut ilmoitusta, käy tarkistamassa, että matkapuhelinnumerosi on tallennettu asiointipalvelun Omat tiedot -kohtaan.

Jos olet valinnut sähköposti-ilmoituksen, mutta et saanut sähköpostia, käy tarkistamassa sähköpostisi roskapostikansio. Joissain tapauksissa sähköpostijärjestelmä voi tulkita ilmoituksen roskapostiksi ja siirtää sen suoraan roskapostikansioon.

Hoida Mela-turvaasi verkossa
Sähköinen asiointipalvelumme on nopein kanava Mela-turva-asioiden hoitamiseen. Voit hoitaa useat Mela-turvaasi liittyvät asiat kätevästi omalta tietokoneeltasi tai puhelimestasi silloin, kun se sinulle parhaiten sopii. Palveluun kirjaututaan henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla osoitteessa [mela.fi/asiointipalvelut](#).

Asiointipalvelun viestitoiminnolla voit hoitaa Mela-turvaasi liittyviä asioita turvallisesti suojatulla yhteydellä. Voit myös toimittaa palvelun kautta asiiasi käsittelyyn liittyviä liitteitä, kuten kuitteja, selvityksiä ja hakemuksia tai hyväksyä sähköisesti roskapostiksi ja siirtää sen suoraan roskapostikansioon.

Voit hakea asiointipalvelun kautta vanhuuseläkettä, osittaista vanhuuseläkettä, työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustuen jatkoa ja Mela-sairauspäivärahaa. Voit myös tehdä palvelussa vahinkoilmoituksen ja matkalaskun sekä hakea MYEL-vakuutusta tai tehdä muutoksia voimassa olevaan vakuutukseen. Voit myös hakea vapaaehtoista työajan tai vapaa-ajan MATA-vakuutusta.

Näet asiointipalvelusta laskujesi maksutiedot ja voit pyytää laskuillesi lisää maksuaikaa. Voit seurata hakemustesi käsittelyä ja etuudet. Teet myös osoitteen tai tilinumeron muutoksen näppärästi asiointipalvelussa. •

Töissä Melassa sovellus- ja perintäasiantuntija Eero Kallio

Millaisia työtehtäviä kuuluu tyypilliseen työpäivääsi?

Teen laskutusjärjestelmän kehitystyötä. Vastaan muun muassa ongelmien päivittäisestä raportoinnista ja teen paljon testausta. Tavoitteena on ratkaista tekniset virheet ennen kuin niillä on vaikutusta asiakkaaseen tai Melan toimintaan. Kun aloitin Melassa, työskentelin laskutuksessa ja perinnän asiakaspalvelussa. Olen edelleen mukana asiakas- ja rajapinnassa ja tarjoan apuani haastavammassa erityisperinnän tehtävissä, kuten konkurssissa, yrityssaneerauksissa ja velkajärjestelyissä.

Millaista Melassa on olla töissä?

Mela on hyvä työnantaja, jossa etenkin perheiden tarpeet on huomioitu joustoina. Melassa on kiva työskennellä. Työkaverit ohjaa halu työskennellä asiakkaan parhaaksi. Vaikka perintään liittyen on paljon negatiivisia mielikuvia, niin me Melassa olemme pyrkineet siihen, että vaikeissakin asioissa pyrimme löytämään ratkaisun, jolla asiakkaan tilannetta

Eero Kallio toimii Melan laskutustiimissä sovellus- ja perintäasiantuntijana, ja on ollut Melassa töissä pian seitsemän vuoden ajan.

saadaan helpotettua. Tehtävät tarjoavat jatkuvasti uusia haasteita.

Mitä maaseutu merkitsee sinulle?

Olen itse maalta lähtöisin ja mitä vanhemmaksi olen tullut, sitä enemmän tunnen itseni maalaisiksi. Kaupungissa arvostan palveluita ja kulttuuritarjontaa, mutta maalla nautin tilasta ja luonnon läheisyydestä. Olen kasvanut maatilalla ja kasvinviljelytöiden työt ovat minulle tuttuja. Työssäni on hyvä ymmärtää maatalousyrityksen toimintaan

liittyvät haasteet. Moni asiakas saattaa olla alkuun ärtynyt, mutta tulee paremmalle mielelle, kun saa keskustella asioista henkilön kanssa, joka ymmärtää maatalouteen liittyvät haasteet aidosti.

Millaisista työtehtävistä pidät eniten?

Olen asiakaspalveluhenkinen ihminen. Nykyisessä työtehtävässäni lähden aina siitä näkökulmasta, että miten pystymme tarjoamaan asiakkaalle parasta mahdollista palvelua. Pidän siis ratkaisujen keksimisestä asiakkaiden parhaaksi.

Mikä on työssäsi haastavaa?

Kehitystyössä joudumme priorisoida eri kehityskohteiden välillä. Monesti haluaisi toteuttaa kaikki muutokset nopeasti, mutta se ei ole mahdollista. On hankalaa joutua välitsemään eri kehityskohteiden välillä.

Millaisia terveisiä haluaisit kertoa asiakkaille?

Lähetetään rohkeasti palautetta Melaan. Myös positiivista. Näin voimme kehittää asiakaspalvelukokemustan entistä paremmaksi. Tutustukaa myös sähköiseen asiointipalveluumme. Siellä laskuihin liittyvät asiat saa hoidettua kaikkein sujuvimmin! •

Sattuiko tapaturma?

Hakeudu ripeästi hoitoon ja tee vahinkoilmoitus!

Kevät on maataloilla kiireistä aikaa, mikä näkyy valitettavasti myös tapaturmatilastoissa. Kiire ja väsymys lymyilevät nimittäin monen tapaturman taustapiruna. Tärkeintä olisi tietenkin taltuttaa kiire ja pyrkiä ehkäisemään tapaturmat ennakoinnilla, aikatauluttamisella ja suunnittelulla. Jos vahinko kuitenkin sattuu tai epäilet sairastuneesi ammattitautiin, hakeudu ripeästi lääkäriin ja tee vahinkoilmoitus.

Aikaa ei kannata yrittää säästää oman terveyden kustannuksella. Älä siis lykää lääkärisä käyntiä, sillä on tärkeää, että saat oikea-aikaista hoitoa vaivaasi. On myös hyvä, että vamma ja sen syntymiseen johtaneet tapahtumat saadaan kirjattua ylös, kun ne ovat vielä hyvin muistissa. Jos vamma alkaa myöhemmin vaivata tai pahenee, on helpompi osoittaa, että sen taustalla on ollut tapaturma.

Työtapahtumista ja ammattitauoista on aina tehtävä vahinkoilmoitus. Tee vahinkoilmoitus viimeistään 60 päivän sisällä vahingon sattumisesta. Teet vahinkoilmoituksen kätevimmin sähköisessä asiointipalvelussamme: [mela.fi/asiointipalvelut](#).

Muista myös hakea kululuonteisia korvauksia, kuten lääke- ja matkakuluja sekä tutkimusajalta maksettavia ansionmenetykskorvauksia vuoden kuluessa kulun syntymisestä. •

Virkisty maatalousyrittäjien hyvinvointipäivässä!

Järjestämme syksyllä suosittuja hyvinvointipäiviä eri puolilla Suomea. Maksuttomassa tapahtumassa kuulet kiinnostavia luentoja hyvinvointiin liittyen ja saat keinoja työkykyysi tueksi.

Miten pitkäkestoinen stressi tai ylikuormitus vaikuttavat meihin? Miten voit palauttaa rentouden kehoosi?

Muun muassa näihin kysymyksiin kuulet vastauksen näyttelijänä ja ohjaajanakin tunnetulta Kari Ketoselta, joka on myös ylemmän erityistason psykoterapeutti. Kiinnostava luento antaa eväitä oman kehon kuunteeluun – valjasta omat vahvuudet käyttöön!

Unelmien eteen on tehtävä töitä – ennen kaikkea itsensä kanssa!

Tunnettu ja arvostettu elokuvaohjaaja Klaus Härö kertoo innostavan tarinansa tiestään elokuvaohjaajaksi. Menestyksen lisäksi matkalle on mahtunut myös vastoinkäymisiä. Miten haasteista pääsee eteenpäin ja miten pettymyksistä pääsee yli? Tämä ajatuksia herättävä esitys innostaa yhteistyöhön ja omien vahvuuksien löytämiseen!

Hyvinvointipäivät syksyllä 2023

14.11. Joensuu, Pohjois-Karjala

15.11. Oulu, Pohjois-Pohjanmaa

22.11. Ikaalinen, Pirkanmaa

23.11. Laukaa, Keski-Suomi

28.11. Kirkkonummi, Uusimaa

30.11.2023 Nyland (ruotsinkielinen)

Tarkempi ohjelma ja ilmoittautuminen julkaistaan alkusyksystä Melan nettisivuilla.

Merkaa sinulle sopiva päivä jo ylös ja seuraa tapahtumakalenteria: mela.fi/tapahtumat

Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskortti on suoritettu Suomessa jo yli 2,5 miljoonaa kertaa!

Nyt sinulle avautuu mahdollisuus suorittaa tämä suosittu työturvallisuuskoulutus maatalouteen räätälöitynä.

Melan järjestämät maksuttomat kurssit starttaavat syksyllä 2023.

Lue lisää mela.fi/tyoturvallisuuskortti

Työterveyshuolto

Henkilökohtainen huoltosopimus

Koneiden säännöllinen huoltaminen turvaa niiden kestävyyttä käytössä. Yrityksen tärkein pääoma olet sinä, yrittäjä. Olethan ajatellut, että myös sinä itse tarvitset huoltoa ja turvaa? Yksi hyvä tapa varautua oman työkyvyn ylläpitoon on liittyä työterveyshuoltoon.

Työterveyshuolto on asiantuntija työkyvyn arvioinnissa. Työterveyshuolto auttaa ehkäisemään työperäisiä sairauksia ennalta sekä edistämään ja ylläpitämään kykyä tehdä töitä.

Kun liityt työterveyshuoltoon viimeistään 30.9. saat 20 % alennuksen työajan MATA-vakuutuksesi maksuun seuraavaksi vuodeksi.

Ohjeita liittymiseen: mela.fi/tyoterveyshuolto

Vinkki! Työterveyshuoltoon liittyvissä kysymyksissä sinua auttaa Melan Tyhy-neuvoja. Ota yhteyttä Tyhy-neuvojaan Melan nettisivujen yhteydenottoopyyntö-lomakkeella.

Huom! Hyvinvointialueiden käynnistyminen on muuttanut työterveyshuollon palvelutuotantoa muutamilla alueilla. Varmista, että sopimuksesi jatkuu ja tee tarvittaessa uusi sopimus.

KOULUTUS: Mitä hyödyt liittyessäsi työterveyshuoltoon?

Järjestämme maatalousyrittäjille tarkoitettua tietoisuuden työterveyshuollosta syksyllä 5.9. kello 13–14 (ruotsiksi klo 10–11).

Webinaari on maksuton, ilmoittaudu Melan tapahtumakalenterissa:

mela.fi/tapahtumat

Mela tänään -lehti Melan asiakkaille
ISBN 952-5275-01-9

päätoimittaja Minna Gardemeister
minna.gardemeister@mela.fi

julkaisija Maatalousyrittäjien eläkelaitos
Revontulenpuisto 2, 02100 Espoo,
vaihde 029 435 11, www.mela.fi

ulkoasu Mira Itäsalo
paino Grano 5/2023

Seuraa meitä juurevajoukko.fi

